

Brusel 5. září 2023
(OR. en)

12616/23

AGRI 482
AGRISTR 44
COH 62
SOC 583
EMPL 418
ENV 939

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU: formování budoucnosti venkovských oblastí EU – <i>výměna názorů</i>

S ohledem na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov dne 18. září 2023 delegace naleznou v příloze podkladový dokument předsednictví týkající se výše uvedeného tématu, včetně otázek pro strukturování rozpravy ministrů.

Podkladový dokument

(4. 9. 2023)

**Rozprava v Radě EU na téma Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU: *formování
budoucnosti venkovských oblastí EU*
*výměna názorů***

Venkovské oblasti Evropské unie mají zásadní význam pro dobré životní podmínky jejích občanů a fungování společnosti. Ve venkovských oblastech žije 137 milionů lidí a tyto oblasti tvoří 83 % území EU. Mají klíčový význam pro dosažení cílů EU v oblasti udržitelnosti, neboť vedle zachování kulturního dědictví hrají zásadní úlohu při produkci potravin a udržitelném hospodaření s přírodními zdroji, na nichž jsou všichni Evropané závislí. Venkovské oblasti velmi významně přispívají k celkově dobrým životním podmínkám, odolnosti a hospodářské síle EU.

Venkovské oblasti v EU čelí příznačným výzvám, k nimž patří stárnutí obyvatelstva, úbytek obyvatelstva, genderové rozdíly, omezená konektivita, nedostatečně rozvinutá infrastruktura, chybějící rozmanité pracovní příležitosti a nedostatky v dostupnosti služeb a přístupu k nim. Tyto oblasti jsou však rovněž aktivními účastníky ekologické a digitální transformace, jelikož nabízejí příležitosti ke zlepšení životních podmínek lidí žijících na venkově a posilují sociální a územní soudržnost.

V červnu 2021 přijala Evropská komise sdělení nazvané „***Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU***“, jehož cílem je vytvořit do roku 2040 silnější, propojené, odolné a prosperující venkovské komunity. Tato vize je založena na rozsáhlých konzultacích, prognózách a analýzách, které pokrývají širokou škálu témat důležitých pro venkovské regiony. Ve sdělení se popisuje, s jakými výzvami a obavami se tyto oblasti potýkají, a upozorňuje se na některé z nejslibnějších příležitostí, které mají. Sdělení obsahuje návrh Paktu pro venkov a provádění Akčního plánu EU pro venkov Evropskou komisí s cílem podpořit společné cíle a ambice venkovských komunit.

V této vizi se zdůrazňuje potřeba vhodných politik na podporu udržitelných venkovských oblastí, které by pomohly tyto výzvy řešit a příležitosti využít. Navrhuje se v ní posílení postavení venkovských komunit, zlepšení přístupu ke službám a infrastruktuře, usnadnění inovací, zlepšení konektivity (z hlediska dopravy i digitálního přístupu), ochrana přírodních zdrojů a kroky v zájmu změny klimatu, podpora ekologických zemědělských postupů, zlepšení sociální odolnosti a diverzifikace hospodářských činností, zlepšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků a využívání potenciálu zelené a sociální ekonomiky.

Jednou z těchto politik je nová společná zemědělská politika (SZP), která k této vizi přispívá podporou inteligentního, odolného a diverzifikovaného zemědělského odvětví, posilováním péče o životní prostředí a opatření v oblasti klimatu a posilováním sociálně-ekonomické struktury venkovských oblastí.

Jelikož jsou však venkovské oblasti rozmanité, jsou vzhledem ke specifickým potřebám a silným stránkám každého regionu nutné cílené, místně orientované a integrované rozvojové strategie a řešení. Pro podporu a posílení sociální a územní soudržnosti má zásadní význam participativní správa při navrhování politik a rozhodování se zapojením místních subjektů a organizací občanské společnosti. Zásadní význam pro posílení postavení venkovských komunit má budování kapacit v odlehlých oblastech, a tudíž by měly být intenzivně podporovány přístupy založené na víceúrovňové správě věcí veřejných a víceúrovňová partnerství. V rámci této vize by měla být zdůrazňována úloha místních akčních skupin a strategií komunitně vedeného místního rozvoje, stejně jako význam vzájemných závislostí a vazeb mezi venkovem a městem a úloha, kterou sehrávají malá a střední města jakožto opory místního rozvoje.

Cílem **Paktu pro venkov** je ve skutečnosti mobilizovat subjekty na různých úrovních, včetně unijních, vnitrostátních, regionálních a místních, aby reagovaly na potřeby venkovských oblastí podporujících hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Kromě toho **Akční plán EU pro venkov** uvádí přínosná opatření pro venkovské oblasti, která přijala v rámci příslušných politik Evropská komise, a usiluje o udržitelný a integrovaný rozvoj venkova s podporou stávajících politik, jako je společná zemědělská politika (SZP), politika soudržnosti a Nástroj pro oživení a odolnost, ale také dalších odvětvových politik (v oblasti energetiky, vzdělávání, mobility atd.).

Uvedená vize rovněž zdůrazňuje význam monitorování a přezkumu provádění tohoto Akčního plánu EU pro venkov, zajištění jeho relevantnosti a určení oblastí, které vyžadují zvýšenou podporu. V této souvislosti bylo na konci roku 2022 v rámci Společného výzkumného střediska zřízeno středisko pro sledování venkovských oblastí, jehož úkolem je centralizovat a analyzovat údaje, poskytovat podklady pro tvorbu politik a podporovat provádění akčního plánu pro venkov.

Sdělení Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU tyto skutečnosti uznává a zdůrazňuje, že je důležité k rozvoji venkova zaujímat holistický přístup, v němž se skloubí politiky a opatření na úrovni EU, členských států a regionů, včetně investic. Součástí tohoto přístupu by mělo být řešení výzev, podpora spravedlivých hospodářských a sociálních podmínek pro občany žijící na venkově, podpora udržitelného zemědělství při současném zajištění potravinového zabezpečení, posílení hospodářské diverzifikace hospodářství venkova a inovací a využití příležitostí, které nabízí digitální a ekologická transformace. Z hlediska využívání digitálních příležitostí je pro venkovské oblasti rozhodující přístup ke stabilním a vysokorychlostním širokopásmovým službám, budování digitálních kapacit a dovedností a prostředí příznivé pro digitální inovace na venkově. Významné příležitosti pro venkovské oblasti představuje Zelená dohoda pro Evropu, ale vzhledem k tomu, že se tyto oblasti potýkají se specifickými riziky, je nezbytné zajistit spravedlivou a inkluzivní transformaci.

V této souvislosti je pro dosažení cílů a záměrů stanovených v tomto sdělení klíčovým nástrojem Pakt pro venkov se svými cíli a závazky (včetně mechanismu ověřování dopadu na venkovské oblasti).

Za zmínku v tomto kontextu stojí zahájení činnosti komunity Paktu pro venkov v prosinci 2021, která všechny evropské, vnitrostátní a místní orgány, organizace zúčastněných stran a občany ze všech 27 členských států EU vyzývá, aby se dále zamýšleli nad rozvojem Paktu EU pro venkov. V červnu 2022 se v Bruselu konala konference věnovaná Paktu EU pro venkov, na níž se diskutovalo o jeho obsahu a více než 450 účastníků vyjádřilo přání podílet se na dosahování společných cílů Dlouhodobé vize pro venkovské oblasti. Jakožto hlavní správní orgán Paktu pro venkov Evropská komise nedávno zřídila koordinační skupinu, kterou tvoří 30 zástupců komunity Paktu pro venkov. První zasedání této skupiny se konalo dne 21. června 2023 v Bruselu. Kromě toho Evropská komise v rámci Akčního plánu EU pro venkov zřídila **platformu komunity Paktu pro venkov**, která je online nástrojem shromažďujícím veškeré informace týkající se Paktu pro venkov a zdrojů užitečných pro venkovské komunity, které se potýkají s úbytkem obyvatelstva, jeho stárnutím a demografickým poklesem (platforma pro revitalizaci venkova).

Během uplynulých dvou let proběhla řada politických jednání, mimo jiné v Evropském parlamentu, Evropském výboru regionů a Evropském hospodářském a sociálním výboru, na kterých byly přijaty k Dlouhodobé vizi pro venkovské oblasti postoje. Obsah sdělení, kterým se stanoví tato Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti projednala rovněž Rada na neformálním zasedání Rady pro zemědělství a rybolov, které se konalo během slovinského předsednictví v září 2021 v Lublani, včetně rozpravy o posílení dialogu mezi městskými a venkovskými oblastmi.

Dva roky poté, co Dlouhodobou vizi pro venkovské oblasti EU přijala Evropská komise, a po prvním roce uplatňování společné zemědělské politiky a dalších souvisejících politik soudržnosti by bylo vhodné zhodnotit současnou situaci s ohledem na hlavní výzvy a příležitosti, před nimiž venkovské oblasti EU stojí, a to i s ohledem na další výzvy, které pro venkovské oblasti představují krize způsobené pandemií koronaviru a válkou na Ukrajině, a posoudit, jaké vyhlídky mají tato území do budoucna.

V tomto ohledu španělské předsednictví navrhuje, aby Rada vedla cílenou rozpravu s cílem přijmout před koncem svého mandátu příslušné závěry, a poskytnout tak pro Dlouhodobou vizi EU pro venkovské oblasti cílené strategické politické pokyny, posoudit další postup a nastínit možná budoucí opatření, zejména na úrovni členských států a na institucionální úrovni.

V tomto ohledu budou rovněž velmi užitečné výsledky konference Paktu pro venkov, která se konala v květnu v Uppsale (Švédsko), a nadcházejícího fóra na vysoké úrovni o *formování budoucnosti venkovských oblastí*, které se bude konat na konci tohoto měsíce v Sigüenze (Španělsko) a které pořádá španělské předsednictví a Evropská komise.

Tímto způsobem by se doplnil přezkum opatření prováděných a naplánovaných v rámci režimů podpory pro venkovské oblasti financovaných EU a členskými státy v programovém období 2021–2027 pro společnou zemědělskou politiku a politiku soudržnosti, který provedla Evropská komise v polovině roku 2023 a který by v případě potřeby poukázal na nedostatky.

Toto posouzení bude podkladem pro budoucí veřejnou zprávu, kterou Komise zveřejní do prvního čtvrtletí roku 2024 a v níž bude prezentováno provádění Akčního plánu EU pro venkov, které spolu se závěry Rady přispěje k vypracování užitečného plánu pro budoucí cílené, účinné a efektivní provádění této vize.

Za účelem řízení a vedení rozpravy mezi ministry předkládá španělské předsednictví k projednání na nadcházejícím zářijovém zasedání Rady pro zemědělství a rybolov následující otázky:

1. *Jaké kroky a opatření, mimo jiné i na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni, považujete za nejvhodnější k dosažení společných a strategických cílů Dlouhodobé vize pro venkovské oblasti EU?*
2. *Jak by bylo možné posílit stávající režimy veřejné podpory pro venkovské oblasti, aby byla zajištěna jejich koordinace, doplňkovost a jejich odpovídající dopad?*
